

Publisert våren 2024. Skrevet av Naturgruppa.

Hvordan stanse hytteutbygging i din kommune?

Det finnes i dag over 448 000 hytter og fritidsboliger i Norge. Det er nesten én hytte per tiende person. Flere av hyttene har innlagt vann, strøm og kloakk. Det betyr at det er langt større naturinngrep involvert enn selve bygningen som vi ser over bakken. I tillegg trenger man en vei opp til hytta og det fører til enda flere naturinngrep. Derfor skal dette dokumentet ta deg raskt igjennom hvordan du kan jobbe med hytteutbygging i lokallaget.

For å stanse hytteutbygging i kommunen, må du gå til kommunepolitikerne. Det beste er å finne noen i kommunestyret som også er imot utbygging av hytter i kommunen. Dessverre er det sjeldent de har helt kontroll på hvordan det kan stanses. Ofte argumenteres det med plan og bygningsloven, men husk at de færreste politikere vet hva denne loven egentlig går ut på. Så ikke bli redd om de nevner denne. Dette dokumentet skal forhåpentligvis gjøre deg trygg på både prosess og argumentasjon. Vi har trua på at du stanser utbyggingen!!

Innhold:

Plan og bygningsloven og naturmangfoldloven	3
Naturavtalen	4
Arealnøytralitet.....	4
Planvask	4
Bruk vernet for alt det er verdt!	5
Myrlov og vern av myr	5
Skogvern	5
Aksjonsideer.....	5
Plakataksjon.....	6
Krittspray.....	6
Bannerdropp.....	6
Kartlegg naturen	6
Fremtidens tur	6
Filmkveld	7
Bygg en hytte foran rådhuset	7
Skriv til avisa	7
Hvem er dine venner?	8
Fire gode grunner til å si nei til nye hyttefelt:	8

Plan og bygningsloven og naturmangfoldloven

Flaks for deg at det allerede finnes et lite utvalg av lover som sier noe om hvordan naturen skal forvaltes. Plan og bygningsloven (ofte forkortet til PBL) er for mange en skummel og komplisert lov. Det er loven som sier noe om hvordan kommunen kan forvalte areal. Etter Plan og bygningsloven er det mye som er lov å bygge, men det betyr ikke at man trenger å si ja. Kommunestyret har makt til å stanse hvilken som helst utbygging frem til det er gitt byggetillatelse. Før denne tillatelsen, skal man gjennom en reguleringsplan eller kommuneplanens arealdel og en haug med andre byråkratiske prosesser. Hvis du kan tenke deg å jobbe med hytteutbygging gjennom disse prosessene, vil det ligge en guide tilgjengelig innen sommeren 2024.

En lov du kan anse som din beste venn er Naturmangfoldloven. Lovens formål kopiert fra Lovdata: *“Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”* [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\) - Lovdata](#)

Det som er ekstra bra med denne loven er at den har en definisjonsliste av alle begreper. Det betyr at politikere ikke kan tolke begrepene som de vil 😊 I tillegg til at du kan få stålkontroll på hva alt betyr!

Naturavtalen

Naturavtalen er en internasjonal avtale som kom i desember 2022. Avtalen setter konkrete mål man ønsker å oppnå for naturen. Det er totalt 4 hovedmål og 23 delmål. De som er mest relevant for arbeidet med hytteutbygging er målet om 30% vern og 30% restaurering, målet om representativ natur og viktigst av alt; målet om at biologisk mangfold skal veie tyngst i alle prosesser som medfører nedbygging. Bruk gjerne naturavtalen som argumentasjon. Norge har vært med på å lage og signere denne avtalen. Så selv om den ikke er direkte forpliktende, har vi sagt oss enig i alle målene. Anbefaler å lese litt om naturavtalen. Står litt på nettsiden nu.no, ellers har WWF også en bra side om Naturavtalen.

Arealnøytralitet

Arealnøytralitet er null (netto) tap av natur. Når den største trusselen mot vårt biologiske mangfold er arealendringer, må vi slutte å bygge ned ny natur hele tiden. For å bli en arealnøytral kommune, fylke eller nasjon, må man derfor bygge mye tettere, eller gjenbruke allerede utbygde områder til nye formål. Dersom man absolutt må bygge ned ny natur, må man kompensere ved å restaurere natur et annet sted. Her er det ikke lov å jukse, og plante litt granskog mens man bygger ned en artsrik myr. Man må tilbakeføre den naturen man ødelegger. Det er flere kommuner som allerede har vedtatt mål om å bli arealnøytrale, eller som er godt på vei. Hvis du vil lære mer om Arealnøytralitet kan man se på Sabima sine nettsider. Sjekk ut naturkampen.no for å se hvordan det går med din kommune.

Planvask

Planvask er når man tar alle gamle reguleringsplaner i kommunen og går igjennom dem på nytt. Det vil si at man siler ut alle gamle saker som ikke lenger er relevante. Det er satt av 50 millioner kroner til at kommunene kan få hjelp med å sette i gang en planvask. Det kan være mange gamle reguleringsplaner for hyttefelt i kommunen. Disse kan være lurt å få vekk. Snakk med kommunepolitikerne og tips dem om en planvask. Sier de nei? Skriv til lokal media og start en debatt om planvask. Her kan du kritisere dem for å ikke ønske å rydde opp i tidligere arbeid.

Bruk vernet for alt det er verdt!

I noen tilfeller planlegger kommunen å bygge hytter i områder med myr eller annen verneverdig natur. Dette er ikke bra, men det gir deg noen gode argumenter. Er det en salamanderdam i området hyttene skal bygges? Si ifra! Ta gjerne med deg en biolog på tur. Dersom du vet det er sårbar natur, inviterer du lokalavisa i samme slengen. Poenget er at du må bruke verneverdig natur for alt det er verdt. Bruker du det som argumentasjon eller grunnlaget for din side av saken, ligger du allerede godt an til å vinne saken.

Myrlov og vern av myr

I Norge er det mye snakk om å innføre en myrlov. Det vil si at man verner myra mot all nedbygging. I dag er det allerede mye myr som er verna, men det betyr ikke at din myr er beskytta. Det skal sies at det er ulovlig å gjøre myr om til dyrka mark. Men det er ingen lov som sier at du ikke kan gjøre myra om til et hyttefelt. Derfor er det viktig at du sier ifra om hvor viktig myra er! Frem gjerne et forslag om å verne nøyaktig den myra som planlegges å bygge ned. Her er det lurt å få med en biolog eller andre fagfolk. Ta gjerne kontakt med Sentralstyret til NU også.

Skogvern

I dag er kun 1-2% av skogen gammelskog! Kanskje denne skogen finnes i din kommune? I så fall bør den absolutt vernes. Det er satt av en milliard kroner til frivillig vern av skog og regjeringen har satt et mål om å verne 10% av skogen. Per januar 2024 er 5,3 prosent av skogarealet i Norge vernet, men for det produktive skogarealet er verneandelen på 4 prosent. Det er viktig at den skogen som vernes, er verneverdig skog. Vi har frivillig vern av skog for å forhindre at viktig og sårbar gammelskog ikke blir til tømmer eller hugges ned. Du kan ta kontakt med personen som eier tomten skogen står på og spørre om de heller vil verne skogen enn å bygge hytter. Sjekk ut frivilligvern.no for mer info om frivillig skogvern.

Aksjonsideer

Har du satt deg inn i saken? Går de byråkratiske prosessene for treigt? Føler du at kommunen ikke har peiling på konsekvensene av det nye hyttefeltet som planlegges? Da er det på tide å samle lokallaget og sette i gang en aksjon. Det finnes flere metoder å aksjonere på. Man trenger ikke alltid stå med et banner og rope gode slagord. Du kan kjøre på med litt stunts også.

Når du har aksjoner, er det også kult å invitere politikere du vil overbevise. Overlever underskrifter eller andre ting som gjør at politikeren er nødt til å dukke opp.

Plakataksjon

Lag plakater og heng dem opp i kommunen! Sett inn et kult slagord som kan vekke litt oppsikt og gjerne får forbipasserende til å stoppe opp og lese. Du kan enten trykke plakater hos et trykkeri, høre med sentralstyret eller regionsekretær om det finnes noen ferdig lagde plakater som passer til aksjonen, eller finne frem tusj og papir og ta det på gamle måten. Vær forsiktig med bruk av gaffateip på glassvegger og vinduer.

Krittspray

Lag deres egne sjablonger! Finnes masse gode tutorials på nett, og det er veldig lett. Dere klipper/skjærer ut et budskap i stivt papir eller papp, sørger for at alt henger sammen så det kun er en bit, og kjøper krittspray som kan vaskes bort med vann. Gå gjerne på kvelden eller om natta så det er lite mennesker ute. Folk flest er ikke så glad i ungdommer med spraybokser:)

Bannerdropp

Lag et stort banner, bruk vedlagte forslag til slagord eller finn på deres eget! Tips for å lage et fint banner er å skrive slagordet på PC, og bruke prosjektor til å lyse teksten rett på veggen. Heng opp banneret på veggen, og tegn omrisset av bokstavene før dere tar det ned og begynner å male. Gå ut på kvelden/natta og heng det et svært synlig sted, gjerne med noe som er ikonisk for kommunen i bakgrunnen/forgrunnen. Husk å ta bilder!

Kartlegg naturen

Ta med dere en biolog eller andre med kunnskap om arter og artskartlegging, og gå ut i naturen for å kartlegge arter! For å finne vedkommende kan dere kontakte Sabima. Dere kan også høre med naturvernforbundet lokalt om de kjenner noen. Det kan iblant være lurt å ha et møte i forkant med et foredrag fra vedkommende, der dere lærer om hva dere skal se etter etc. Dersom det planlegges et utbyggingsprosjekt i nærheten, kan dere gå dit for å lete etter sårbare arter, og skaffe mer informasjon om naturen. Dette arbeidet kan være med på å stanse prosjektet dersom dere finner noe viktig! Og uansett må vi få mer kunnskap om naturen i alle kommuner. Dere kan også invitere politikere og journalister med dere på tur, og lære dem om naturen, naturbudsjett og hvorfor kommunen bør bli arealnøytral. Ta masse bilder og ha det hyggelig!

Fremtidens tur

- Dette er et aksjonskonsept for å sette fokus på at naturen bygges ned i rekordfart over hele landet (og verden). Vi skal derfor vise frem hvordan fremtidens naturopplevelser kan bli dersom vi ikke tar grep (litt overdrevent selvsagt). Her er våre forslag til tur-konsepter, men lag gjerne deres egne. Husk å ta bra bilder/videoer, så kan disse brukes til delebilder på sosiale medier eller presseoppslag. På alle disse turene er det lurt å ha med bannere og/eller skilt som forklarer budskapet til forbipasserende!
 - o Fremtidens telttur: Slå opp telt på en parkeringsplass eller på torget i sentrum, ta gjerne med sitteunderlag og masse tur-stæsj. Husk å søke

om tillatelse fra politiet, bare å google “politiet arrangementer” så dukker det opp god veiledning.

- Fremtidens fisketur: Stå med fiskestand i rennesteiner, sølepytter eller fontener, ta med god lunsj og noe å sitte på.
- Fremtidens fugletitting: Ta med liggeunderlag til sentrum, ligg med kikkert og titt på byduer.
- En litt mer omfattende aksjon kan være å samarbeide med DNT lokalt, og gå på en ordnetlig tur gjennom byen eller industriområder, der dere kanskje stopper opp flere steder og gjennomfører slike aktiviteter. Dersom de er gira kan dere kanskje til og med sette opp en ikonisk DNT-stein midt på en parkeringsplass eller lignende. Kanskje bygge en varde?

Filmkveld

inviter lokallaget og alle andre til å se en naturfilm, noe av David Attenborough eller en annen naturdokumentar. Vær et hyggelig sted, bestill god mat og snacks, kanskje dere skaffer puter og soveposer? Bruk filmen til å få gode samtaler og diskusjoner etterpå, og planlegg aksjoner eller andre natur-aktiviteter!

Bygg en hytte foran rådhuset

Inspirert av fremtidens tur! Ta med et utvalg planker og verktøy og start å bygge en liten hytte foran rådhuset. Her er det lurt å ta med banner slik at forbigående forstår hva som skjer. Kan være lurt å unngå sag og andre ting som kan beslaglegges som våpen.

Skriv til avisa

Når man jobber med en sak, er det alltid lurt å skape en debatt i lokalavisa. De fleste aviser liker når ungdom kritiserer kommunen. Du kan bruke faktabanken om hytteutbygging som ligger i dette dokumentet for å finne noen gode argumenter. Lurt å sjekke hvor mye din kommune har satt av til hytteutbygging på naturkampen.no. Der finner du mye annet bra. Eller så kan du sende en mail til kommunen og spørre om hvor det er planlagt hyttefelt. Du trenger ikke nevne at du skal lage debatt rundt saken.

Når du skriver til avisa, kan du enten skrive et leserinnlegg eller en pressemelding. Aftenposten SiD og VG unge meninger har gode oppskrifter på gode leserinnlegg. Hvis du trenger det, har NU også noen “nesten ferdige” innlegg du kan bruke som du vil. Disse inneholder alt det som er generelt og du trenger bare fylle inn småting som er relevant for kommunen din. Du kan også endre dem som du selv vil.

Skal du skrive pressemelding er det andre ting å tenke på. Her skal du legge frem saken relativt nøytral og heller komme med det som er meningsbærende i sitatene. Husk likevel at avisa kan bruke selve teksten og skrive “skriver (ditt lokale NU-lokallag) i en pressemelding” etterpå, så dere må kunne stå for det dere skriver. Det finnes en

fin mal du kan bruke for å komme i gang. Hvis ikke finner du en enkel oppskrift med 5 punkter for å skrive en perfekt pressemelding her:

1. Finn ut hva du vil få frem i pressemelding, prøv å vinkle det som en nyhetssak.
2. Skriv ned 3 avsnitt med fakta om saken det angår.
3. Skriv ned 3 sitater om hva du/dere føler og mener om saken.

Tips: Finn ut om du vil være sint, fortvilet eller begeistret!

4. Ta eller finn relevante bilder til det dere skriver om. Det beste er bilder fra en markering eller lignende.
5. Send pressemelding til avisene i det regionale området, sett alle utenom en i blindkopi. Da ser ikke avisene at du har sendt den til mange, og det er større sjans for å komme på trykk.

Husk: Legg ved kontaktinfo og bilde til ansvarsperson i mailen. Da kan journalister ta kontakt for oppfølging av saken. Eksempel: "Om du har noen spørsmål kan du ta kontakt med Ola Olaisen, leder i xx Natur og Ungdom, på tlf.: 123 45 678, e-post: ola@olaisen.no"

Lykke till!

Hvem er dine venner?

- Sentralstyret og Regionssekretærer
- Fylkestyret
- Lokale partier som har uttalt seg mot hytteutbygging
- Sabima
- Lokallag i Naturvernforbundet
- Ungdomspartier mot hytteutbygging
- Lokale NSR-N, Noereh, siidaer eller andre samiske organisasjoner (Dersom hyttefeltet skal bygges i et reinbeitedistrikt eller annet viktig samisk område)
- Hytteopprør grupper i kommunen. Finnes nok noen på Facebook!
- Andre engasjerte i lokalmiljøet (Se om noen andre har skrevet i lokalavisa!)

Fire gode grunner til å si nei til nye hyttefelt:

- Smertegrensen kan være nådd for nedbygging av natur og friluftsområder i kommunen – til og med hyttefolk selv protesterer.
- De øker presset på vann, avløp, veier og renovasjon.
- Snekkere kan ha jobb med å reparere framfor å rive og bygge nytt. Reparasjonsøkonomien er ofte større enn forbruksøkonomien.

- Bærekraftig reiseliv kan heller utvikles rundt hyttedeling og mer effektiv bruk av eksisterende overnattingskapasitet

Lykke til! Husk å ta kontakt med regionssekretær, ansvarssentralist eller naturgruppa om du trenger hjelp! Inviter en politiker på kaffe og bolle, og stans hyttefeltene:)